

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Cvičení k pravopisným jevům - ČJL

Pracovní list 15

Autor: Jan Balabán

Prázdniny, Proměny – umělecký text (ukázka)

Doktor Satinský se rozhodl, že bude žít ----- . Doposud žil jako ----- . Denně ----- a přejídal se bufetovou ----- . Pracoval v ----- jako přidavač u zedníků. Styděl se za to a bál se předáka. ----- působil ve výzkumném ----- mikrobiologickém. Byl takřkajíc otcem projektu ----- ze zkumavky. Možná že -----, ve kterého nevěřil, jej za to ----- Srazil ho na ----- Zapletl se s ----- s výrazným sexuálním chováním a čokoládovou náplní. Zničil si ----- Začal ----- a usínat s hlavou na barových stolicích. (...)

Úkoly:

1. Pokusit se dle vlastního názoru doplnit chybějící slova v textu.
2. Najít v textu příslovečné spřežky.
3. Nahradit označení „doktor medicíny“ zkratkou.
4. Najít v textu tvary pomocných a fázových sloves.
5. Najít v textu slova přejatá.
6. Provést kontrolu správného řešení (viz úkol č. 1.): jinak, zvíře, pil, stravou, nemocnici, dřívě, ústavu, dítěte, Bůh, potrestal, kolena, barmankou, rodinu, chlastat – určit slovní druhy.

Autor: Petr Hruška

Doslov ke knize Prázdniny od J. Balabána – neumělecký text (ukázka)

Už jsem odvykl, a náhle próza, napsaná tak, že si v ní autor nečiní žádný nárok na úlevu – společenskou (a jsem spisovatel) ani soukromou (tohle napsal lyrický subjekt, já tedy mohu být někým jiným). Nerozechvívá se to nad kdejakým pupínkem, ale chybí tady místo pro vysokánský nadhled, ten zkušeně úhybný.

Proto je naděje přítomna jen v jakémisi nulovém stupni, ve vyprázdnění z bezcitných zbytečností. V té únavě zpřetrhaných spánků, použitých věcí a odmlčených lidí, hluboko v povídce, se vždy něco pohne. Od zbytečného k marnému. V tom druhém se dá poněkud žít.

Úkoly:

1. Vyjádřit, proč text P. Hrušky stojí na pomezí uměleckého a neuměleckého textu.
2. Určit u sloves třídu a vid.
3. Najít v textu slova nespisovná.
4. Najít v textu odborné termíny a vysvětlit jejich význam.
5. Vyjádřit hlavní myšlenku textu, přiřadit text ke správnému útvaru.
6. Vysvětlit význam vyjádření: odmlčení lidé, zkušeně úhybný nadhled, bezcitné zbytečnosti.

Autor: I. Bergman

Filmové povídky, Lesní jahody, Úvod – umělecký text (ukázka)

Je mi sedmdesát šest let a připadám si příliš starý na to, abich si něco nalhával. Ačkoli jist si tím nejsem. Přijímám pravdu tak virovnaně, že zatím klidně může být leš. Nejsem si však vědom ničeho, co bych musel překrucovat nebo zatajovat. Navzdory tomu však nechci tvrdit, že jsem sestál horlivým visnavačem prafdy. Zpíš naopak. Kdiby někdo nahodou trval na tom, abich prozradil, co si o sobě misim, řekl bych to bes kabky studu a bes ohledu na svou osopní prestiž. Kdibi mně někdo naopak požádal, abych se vyjádřil o někom se svého okolí, bil bych daleko opatnější. Neznám nic optíznějšího a choulostivějšího než takové soudy. Člověk se v nich z největší pravděpodobností dopustí chyb, omilů, přechmatů, ano dokonce i zarážejících lží. (...)

Úkol:

1. Opravit text pravopisně, lexikálně a interpunkčně správně.
2. Zdůvodnit pravopisné jevy.
3. Vyjádřit hlavní myšlenku textu.